Helse- og omsorgsdepartementet
postmottak@hod.dep.no

Oslo, 18. januar 2016

Høringsuttalelse til forslag om implementering av tobakksproduktdirektivet (2014/40/EF) og endringer i tobakkskadeloven

DLF viser til departementets høringsnotat fra 26. oktober 2015 med høringsfrist 18. januar 2016. Nedenfor følger vår høringsuttalelse.

Dagligvareleverandørenes forening (DLF) representerer 107 leverandører av merkevarer til norsk dagligvarehandel. Våre medlemmer står for om lag 95 prosent av merkevareomsetningen i det norske dagligvaremarkedet. Leverandørene representerer alle kategorier innenfor dagligvarer, inkludert tobakk. DLF har fire medlemsbedrifter som leverer tobakksvarer.

Vårt syn på tobakkspolitikk

DLF vil understreke sin støtte til Helse- og omsorgsdepartementets arbeid for å minimere skadevirkningene av tobakk. DLF understreker samtidig at tobakksprodukter er lovlig handelsvare i Norge, og det må derfor være proporsjonalitet mellom markedsregulerende tiltak og de helsepolitiske målsettinger man søker å nå.

Sunn og rettferdig konkurranse i serverings- og dagligvaremarkedet er en kjernesak for DLF, og vi arbeider for mer effektiv konkurranse i disse markedene. Myndighetenes arbeid for å minimere skadevirkningene av tobakk er imidlertid et område der vi anerkjenner at hensynet til folkehelsen kan legitimere konkurransehemmende tiltak. Proporsjonalitetsprinsippet tilsier likevel at tiltak som ikke gir dokumenterte helsemessige effekter men som medfører sterke konkurransevridninger i markedet, må unngås. Inngripen i markedsforholdene må skje på en slik måte at det ikke oppstår uhensiktsmessige hindringer og konkurransevridning. Det vil da være en forutsetning at helsetiltak som har en konkurransehemmende effekt, både er vitenskapelig forankret og er proporsjonale i henhold til hensikten, altså egnet og nødvendige for å oppfylle myndighetenes målsettinger.

DLF støtter en ansvarlig og restriktiv tobakkspolitikk i Norge. Derfor stiller vi oss i det alt vesentlige positive til høringsnotatet fra Departementet. Men vi ønsker å gi noen kommenterer vedrørende regulering av salg av e-sigaretter i Norge.

Vi mener et regulert salg av e-sigaretter kan ha positive effekter. En åpning for salg av e-sigaretter vil gjøre at salg flyttes fra et uregulert marked på nettet og til norske butikker. Dette vil både sørge for at seriøse leverandører som har kontroll på sikkerhet og ingredienser kan levere varer til norske forhandlere og forbrukere.

Vårt syn på mindre helseskadelige tobakksprodukter

Vi forstår det slik at det kan være positive effekter av å flytte forbruk fra tradisjonelle sigaretter til tobakksprodukter med lavere helserisiko, jf Høringsnotatet, side 17:

«Hovedkonklusjonen i Folkehelseinstituttets rapport er således at bruk av e-sigaretter ikke er uten helserisiko, verken for brukeren eller personer i nærheten. Helserisikoen er imidlertid mindre enn ved tobakksrøyking, særlig gjelder dette kreftrisiko.»

Videre i høringsnotatet påpekes det at e-sigaretter fungerer som et effektivt substitutt for mange brukere som ønsker å slutte med konvensjonelle sigaretter.

Hvis man ønsker å endre forbruksvaner og skyve forbruket over mot en ny produktkategori, er det hovedsakelig to elementer vi ber departementet se nærmere på:

Avgifter
DLF ber departementet vurdere å innføre et gradert avgiftssystem som gjenspeiler graden av produktenes potensielle helseskade. Avgiftsnivået kan spille en vesentlig rolle for hvorvidt mindre helseskadelige produkter skal kunne erstatte tradisjonelle tobakksprodukter, ettersom pris er en av faktorene som i sterkest grad påvirker forbruksmønsteret. Dette vil være i tråd med proporsjonalitetsprinsippet, som tilsier at graden av inngripen i markedet må være proporsjonal med de helsemessige effektene man vil oppnå. Det kan her trekkes en parallell til alkoholavgiftene, som er relativt sett lavere på produkter med lavere alkoholinnhold.

Synlighetsforbud
Et annet element som er viktig å vurderer er om e-sigarettene skal inkluderes i det såkalte synlighetsforbudet. Uten synlighet vil nye produkter som har lav kjennskap hos forbruker, ha reduserte muligheter i konkurranse med produkter som er godt innarbeidet i markedet. DLF mener på generelt grunnlag at det er viktig å gi konsumenter riktig og god informasjon som utgangspunkt for deres kjøpsbeslutning, og at leverandørene har et ansvar for å gi slik informasjon om sine merkevarer. Ved å gi handelsstanden og leverandørene mulighet til å informere om de nye tobakksproduktene, vil det være en større sjanse for at disse kan lykkes i markedet i konkurranse med innarbeidede og mer helseskadelige produkter. Vi mener derfor et fritak for e-sigaretter fra synlighetsforbudet vil kunne bidra til å dreie forbruket over mot mindre helseskadelige tobakksprodukter.

Konklusjon

DLF støtter forslaget om å implementere EUs tobakksdirektiv og en oppheving av forbudet mot innføring av nye tobakksproduketer. Nye og mindre skadelige produkter vil kunne selges innen organiserte rammer, fra seriøse leverandører i Norge. Vi ser på dette som en meget positiv utvikling.

Videre mener DLF at myndighetene bør vurdere en innretting av tobakksavgiftene slik at avgiften står i et proporsjonalt forhold til produktenes helseskadelige potensiale og de helsemessige effektene man ønsker å oppnå. Vi mener det vil være hensiktsmessig å frita e-sigaretter fra synlighetsforbudet.

Med vennlig hilsen
Dagligvareleverandørenes forening (DLF)

Helge Hasselgård (sign.)
Adm. direktør